

Канадський фонд оголосив короткий список літературної премії Пітерсона

21 жовтня 2022

Торонто — Канадський Літературний фонд імені Пітерсона при Фундації Будучність оголосив шість книг, які увійшли до короткого списку літературної премії Пітерсона 2022 року. Про це повідомляється на [сайті Літфонду імені Пітерсона](#).

До шорт-листа увійшли такі видання:

«Детокс» (Detox)

Головний редактор – Лариса Івшина.

Видавець – День. Українська пресгрупа [The Day. Ukraine Press Group]. Мова – українська.

Книга для тих, хто прагне вдосконалити та зміцнити українську «систему координат» в розбурханому, глобалістичному світі. Коли своє недооцінюється, власна історія спрощується, принижується або взагалі ігнорується, то така «система координат» є хибною. Конче необхідною є детоксикація (очищення від отрути, звідси скорочена назва книги). Це отрута давня, підступна, яка не одне століття роз'їдає свідомість українців – небажання знати основи рідної історії, заступаючи їх імперськими міфами. Йдеться особливо про роль українців як найактивніших будівничих деспотичної Російської імперії, її творців – а потім свідомих, часом і мимовільних руйнівників. Без українців ця імперія не постала б – а вихід України з такої наддержави означає не оскаржуваний вирок їй. Книга також про те, як попри всі переслідування, репресії та заборони українці поширювали ідеї свободи на теренах Росії, потужно впливаючи на її історію. Книга адресована як українцям, так і чесним росіянам, котрі бажать знати очищену від великодержавних фальсифікацій правду про свою історію.

«Єврейсько-Українські відносини. ХХ сторіччя» («Jewish-Ukrainian Relations. The Twentieth Century»)

Автор – Алік Гомельський

Видавництво – Український Пріоритет, мова – українська.

Книга українського єврея Аліка Гомельського про українсько-єврейські стосунки у ХХ столітті написана базуючись на розсекречених архівних документах українського та радянського КДБ. А також — Рейху, ЦРУ США, ОУН(Б), архівах Володимира Буковського та Василя Митрохіна, матеріалах Конгресу та Сенату США, мемуарах та багатьох інших документальних джерелах. Вона всебічно поборює міфи та дезінформаційні вкидання, що протягом десятиліть активно застосовувались советською пропагандою. В ній автор руйнує брехливі міфи про системний антисемітизм та ксенофобію УПА; перелічує найбільш відомі провокації КДБ та пропагандистів СРСР щодо народів України та Ізраїлю; розповідає про врятовану від голокосту родину командира УПА Романа Шухевича єврейську дівчинку Ірину Райхенберг, про десятки врятованих євреїв братами Шептицькими; пише про участь євреїв в загонах УПА; наводяться прізвища й світліни євреїв, які разом з українцями сиділи в катівнях ГУЛАГУ за ... "український буржуазний націоналізм" та аналізуються інші "контроверсійні" моменти в історії українського та єврейського народів.

«Лицарі голодного Ренесансу» («Knights of the Hungry Renaissance»)

Автор – Дмитро Горбачов.

Видавництво – Видавничий дім «Дух і Літера», мова – українська.

Явище «український авангард» вперше прозвучало на Заході у 1973 році на лондонській виставці «Tatlin's dream». Тоді там вперше були виставлені роботи світового рівня безвісних авангардистів України Василя Єрмилова й Олександра Богомазова. Це змусило згадати й інших відомих на весь світ майстрів, за походженням, вихованням, самосвідомістю та національними традиціями пов'язаних із Києвом, Харковом, Львовом, Одесою. Окрім зазначених, у книжці один за одним зринають

портрети «найвірнішого сина України» Давида Бурлюка; поляка, який мав себе за українця, Казимира Малевича; професора Київського художнього інституту і бандуриста Володимира Татліна; засновниці української школи конструктивістської сценографії Олександри Екстер; митців «Культур-Ліги»; феноменального скульптора Олександра Архипенка. Це був час розквіту в Україні різних видів мистецтв, постання нових імен і шкіл, час становлення нових медіумів і практик, час потужної української самосвідомості, української мови. Водночас це період значних травм і потрясінь - Українська революція та більшовицька окупація, червоний терор, голод 20-х і 30-х. сталінські репресії, в яких не стало багатьох творців цієї історичної епохи. Книга висвітлює глибокий вплив авангарду на нонконформістів 1960-х років, у тому числі на український культурний і політичний антирадянський дисидентський рух так зв. шістдесятників.

«Russian Nationalism and the Russian-Ukrainian War: Autocracy-Orthodoxy-Nationality» («Російський націоналізм і російсько-українська війна: самодержавство-православ'я-народність»)

Автор – Тарас Кузьо

Видавець – Taylor & Francis/Routledge (Велика Британія), мова – англійська.

Ця своєчасна, актуальна книга ставить імперський націоналізм і шовінізм у центр путінської Росії та визначає їх як рушійний привід для вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року. У книзі висвітлюється заперечення царською російською імперією існування окремої української нації, як це відображається в манії Путіна щодо України. Автор простежує посилення російського шовінізму щодо України та українців кризь три критичні моменти політичної кар'єри Путіна. Книга досліджує націоналізм у Російській православній церкві та загострює увагу на небезпечному зародженні червоно-біло-коричневої (радянсько-царсько-фашистської) націоналістичної коаліції під проводом Володимира Путіна.

«Світлий Шлях. Історія одного концтабору» («The Torture Camp on Paradise Street»)

Автор – Станіслав Асєєв

Видавець – Видавництво Старого Лева, мова – українська.

Щоб вижити в пеклі концтабору, журналіст Станіслав Асєєв написав цю книжку — відверту, емоційну, глибоку, в якій питань більше, аніж відповідей, бо життя людей після звільнення з полону назавжди розділилося на «до» і «після». Асєєв провів 28 місяців у російському концтаборі «Ізоляція» терористів ДНР-ФСБ в Донецьку. В'язниця, що насправді є концтабором, де застосовують моторошні тортури, діє в сучасній Україні. За тюремним парканом немає жодних законів, тут зовсім інше життя: у приниженні, страху й непевності, з ранами та слідами опіків на тілі, з болем від переламаних кісток і часто — від зламаної волі й свідомості. Тут головне завдання — вижити, коли жити вже не хочеться й від тебе майже нічого не залежить, зберегти здоровий глузд, коли вже близький до божевілля, залишитися людиною в нелюдських умовах, де віра, прощення, ненависть і навіть погляд між катом і жертвою набувають інших сенсів. Книга також є попередженням про жахи, які творить Москва на окупованих Росією територіях України

«Ukraine, the Middle East, and the West» («Україна, Близький Схід і Захід»)

Автор – Томас М. Приймак

Видавець – McGill-Queen's University Press (Канада), мова – англійська.

До радянського періоду, Україна підтримувала різноманітні контакти зі своїми ісламськими сусідами — Кримським ханством та Османською імперією, а також зі своїми центрально- та західноєвропейськими сусідами, особливо Польщею та Францією. Ця книга знайомить читача із забутими зв'язками України за межами Східної Європи та руйнує застарілі стереотипи щодо української ізоляції. Автор розповідає про українських мандрівників на Близькому Сході — від паломників до Святої Землі до політичних емігрантів у Туреччині та Ірані, набіги татар на Україну з метою захоплення полонених, поезію Тараса Шевченка та війну росіян проти імама Шаміля на Високому Кавказі. Книга досліджує українську тематику у зв'язку з французькими письменниками Оноре де Бальзаком і Проспером Меріме, із загадковою картиною Рембрандта «Польський вершник», а також із легендарним твором Іллі Репіна, присвяченим написанню сатиричного листа запорізьких козаків турецькому султанові.

Літературна премія Пітерсона – це міжнародна книжкова премія, яка присуджується раз на два роки та відзначає оригінальні публіцистичні твори, написані англійською або українською мовами. Премія відзначає книги, які сприяють кращому розумінню України чи українського народу та тематика яких актуальна для світової української спільноти.

Літературна премія Пітерсона оцінюється в 30 000 канадських доларів. Автор-переможець отримає приз у розмірі 25 000 канадських доларів. Додаткові 5000 канадських доларів буде нагороджено видавцем книги. Кожен із фіналістів короткого списку отримає по 5000 канадських доларів.

Хоча Літературний фонд Пітерсона отримує велику кількість англомовних заявок з Європи та Північної Америки, за словами Лізи Шимко, голови журі, «цього року, попри неймовірні виклики, з якими стикаються автори та видавці в Україні внаслідок неспровокованої війни Росії проти України, ми були раді отримати переважну кількість номінацій від українських видавців, які сповнені рішучості залишатися життєздатними та актуальними, попри цю жакливу війну».

Переможця літературної премії Пітерсона буде оголошено на гала-презентації нагород в Торонто, організованому Літературним фондом імені Петерсона у співпраці з Фондацією Будучність 1 грудня 2022 року.

Нагадаємо, у грудні 2021 року Літературний фонд імені Пітерсона під час урочистої церемонії у Торонто [відзначив](#) низку українських книжок за досконалість перекладу на англійську мову.

Детальніша інформація про програми Літературного фонду ім. Пітерсона, умови подання заявок та [журі](#) міститься на веб-сайті фонду petersonliteraryfund.com.